

ЧЕТВЕР,

23

ЧЕРВНЯ

1960 року
№ 21 (648)

Ціна 20 коп.

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

Напружено попрацювали студенти
в час сесії, але тим радіснішим і
приємнішим буде заслужений відпочинок
після успішного її завершення.
Бажаємо вам, друзі, успішно скласти
останні екзамени і добре відпочити
влітку.

ЗВЕРНЕННЯ

Всесоюзної наради активу студентських наукових товариств вузів

Дорогі друзі! Ми живемо в чудовий час розгорнутого будівництва комунізму, у вік найвеличніших досягнень науки і техніки. Натхненний животворними ідеями великої Комуністичної партії, радянський народ домогся видатних успіхів у всіх галузях народного господарства, культури, освіти, науки, техніки.

Наші вчені, інженери, робітники першими поставили на службу людям ядерну енергію, створили атомні електростанції і казковий корабель — атомоход «Ленін», вони побудували найбільш сучасні повітряні лайнери. З Радянської землі злетіли в космос перші в історії людства зорні кораблі, які ствердили в очах людей усього світу творчий геній вільного радянського народу, його провідну роль у технічному прогресі.

І ми з вами — сучасники чудової епохи, коли збуваються геніальні передбачення великого Леніна про те, що соціалізм відкриває нові грандіозні перспективи для найсміливіших мрій.

Успіхи радянського народу в науці і техніці потрясли світ. Тепер навіть наші недруги за рубежом повинні серйозно задуматись про ті безмежні можливості суспільного і технічного прогресу, які несе в собі соціалістична система. Недаремно у зарубіжних відгуках величній досягненню радянської науки і техніки пов'язуються з великим розмахом підготовки спеціалістів у Радянському Союзі і викликають величезний інтерес до нашої системи освіти. Саме в радянській вищій школі, яка готує висококваліфікованих спеціалістів, людей твор-

У Москві нещодавно закінчилась Всесоюзна нарада активу студентських товариств, скликана Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти СРСР, ЦК ВЛКСМ і ЦК профспілок працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

Всесоюзна нарада прийняла звернення до всіх студентів

чій праці, багато зарубіжних діячів справедливо побачили стартовий майданчик радянських штучних супутників Землі, ракет і «лунників».

Дійсно, в 1958 році в СРСР було випущено 94 тис. інженерів, тоді як у США — лише 35 тис. Сьогодні у вузах країни навчається майже в чотири рази більше студентів, ніж в Англії, Франції, ФРН, Італії разом узятих.

Закон про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток народної освіти в СРСР відкриває безмежні можливості для виховання і підготовки таких спеціалістів. Вже сьогодні радянське студентство бере участь в експериментальній, дослідницькій і практичній роботі на заводах, у колгоспах і радгоспах, школах і лікарнях, виконує реальні курсові і дипломні проекти за завданнями виробництва, допомагає раціоналізаторам і винахідникам. Провідну роль у всій цій роботі відіграють наукові студентські товариства. Міцніє творча співдружність студентів з бригадами комуністичної праці, з новаторами, передовиками виробництва.

Ми знаємо тисячі талановитих юнаків і дівчат, які вже сьогодні,

навчаючись у вузі, приносять реальну користь народowi.

Ми вважаємо, що студенти, які працюють у студентських наукових товариствах, конструкторських бюро, майстернях, використовуючи багату матеріально-технічну базу учбових закладів, промислових підприємств, науково-дослідних інститутів, можуть зробити значно більше.

Тепер є всі можливості для того, щоб по всій країні з новою силою розгорнувся науковий студентський рух. Майбутні молоді спеціалісти, йдуть у цехи заводів, на поля і ферми колгоспів і радгоспів, на будівельні майданчики, у лабораторії і науково-дослідні інститути, в школи і лікарні, ставайте до креслярських дошок у конструкторських бюро! Кожний студент за час навчання у вузі може і повинен виконати науково-теоретичну або практичну роботу з вигодою для народного господарства і культури.

Одночасно ми закликаємо всіх студентів ще енергійніше пропагувати наукові і технічні знання серед широких мас трудящих.

Ми хочемо стати гідною зміною старшому поколінню радянських учених спеціалістів, які прославили Батьківщину великими перемогами. Під керівництвом наших професорів і викладачів, навчаючись у них, допомагаючи їм у наукових працях, ми повинні взяти ще активнішу участь у роботі кафедр і проблемних лабораторій. Науковий і життєвий досвід наших учителів у поєднанні з нашим ентузіазмом буде тією силою, яка надасть нового розмаху студентському рухові.

Дорогі друзі! Ми певні, що наш заклик знайде гарячу підтримку серед студентів, викличе до життя нові сили і допоможе нам здійснити нові славні справи.

Ми, радянські студенти, безмежно віддані своїй Вітчизні, любимої Комуністичній партії, віддамо всі сили і знання, кипучу енергію великій справі будівництва комунізму.

Краще, ніж у минулому році

На перших чотирьох курсах географічного факультету сесія повністю закінчена і розпочалася виробнича практика.

З 217 студентів, які склали її, лише 8 мають заборгованості. Цю сесію закінчено краще, ніж попередню, — така спільна думка деканату, партійної та комсомольської організацій.

Найкращі результати на III курсі: тут немає жодного студента-боржника і 9 відмінників — Поліна Постолюк, Людмила Петренко, Олександр Полоса, Надія

Матвеева, Валентина Чухрій, Жанна Ключко, Ольга Раковська, Ніна Северинчук та Алла Холковська.

Найбільше боржників (4) на I курсі, три боржники на II курсі.

IV курс знову «прославив» Микола Бурдейний, який досі не склав двох заліків і не захистив курсову роботу. Ну, що ж? Ще рік — і Бурдейний вилізе у «спеціалісти високої кваліфікації». Та кому потрібні такі «спеціалісти»? Ще є час подумати над цим питанням, бо біда буде тій школі і тим учням, до яких попаде Бурдейний.

ДИСЦИПЛІНОВАНІСТЬ ДАЄ ХОРОШІ НАСЛІДКИ

Студенти-математики II курсу протягом року вдумливо і наполегливо оволодівали марксистсько-ленінською теорією. Переважна більшість студентів систематично вивчала і конспектувала періодичні видання, старанно готувалася до семінарських занять, виступала з цікавими рефератами, творчо обговорювала на семінарах корінні проблеми історії КПРС.

Слід відзначити високу дисциплінованість курсу, його непримиренність до пропусків семінарів.

Глибокі знання історії КПРС виявили студенти Зінченко, Лазуренко, Перчеклій, Дарієнко, Обіначна, Морозовська, П. Македонська, Філіпенко, Щукіна, Шебаліна, Варивода, Кондарук, Травкіна, Фонтанкіна і багато інших.

Літня екзаменаційна сесія ще раз підтвердила відому істину: той, хто не працює протягом року, гірше жальє про це на екзаменах. Це,

сподіваємося, зрозуміли і студенти Блюменкранц, Павлідіс, Рачок, які одержали незадовільні оцінки.

Д. ПЕТРЕНКО,
комсорг I групи II курсу
математичного відділу.

УСПІШНО ЗАВЕРШУЄМО НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Коли ви зайдете в будинок, де розміщується філологічний та історичний факультети нашого університету, то помітите групи юнаків і дівчат біля дверей то однієї, то іншої аудиторії. Настрій у більшості збуджений: одні щось розповідають друзям, сперечаються, інші стоять в стороні і гарячково переглядають свої конспекти, книжки, треті ж рішуче забарикадували двері... Все це зразу скаже вам, що в студентському житті страдна пора — екзаменаційна сесія. По перших «квіточках» сесії можна судити, що наші історики розпочали її непогано. Навіть наші «новітні» (першокурсники), які успішно витримали перші екзамени ще зимою, не хочуть (і не треба!) відставати від «давніх» і «стародавніх» (старшокурсників). Так, вчорашні виробничники — комуністи А. Березуцький і В. Степаненко, комсомольці В. Корещький, З. Педченко, С. Григоров принесли курсові лише відмінні оцінки з історії КПРС, історії СРСР і психології.

Звичайно, майже кожний курс на факультеті має свої плюси і мінуси. Коли подивитися на IV курс, то перший екзамен — з політекономії — дав прекрасні результати: 22 «відмінно» з 60. Серед тих, що одержали «відмінно», комуністи А. Кухта (Сталінський стипендіат), В. Фівейський, В. Лисенко, комсомольці В. Кондратюк, Т. Чумачок, В. Козенко, К. Бензар, Л. Мирська, О. Липовченко та інші. Ця сесія виявила зростаючі показники у навчанні товаришів А. Кузьменко, Р. Шаповалова та інших.

Успішно складають екзамени студенти II і III курсів. У них

особливо велика радість: другокурсники вперше виїжджають у відомий район археологічних розкопок — Роксолани, а третьокурсники завершать третій рік навчання практикою в Ленінграді і Москві.

Не можна не радіти успіхам тих, хто завершує навчальний рік відмінними показниками. Це комуніст Н. Якупов, комсомольці П. Секерський, К. Поглубко, І. Курас. Від них не відстають другокурсники М. Щуровський, Р. Волинський, І. Мушта, О. Нечитайло та інші.

Біля 50 випускників-істориків поповнять у цьому році загін педагогів в багатьох школах сіл, міст, областей України. 46 студентів захистили дипломні роботи на «відмінно» і «добре». Перший державний екзамен з історії КПРС дав 38 відмінних і добрих оцінок. Серед кращих — відповіді студентів К. Шеховцової, О. Крайнього, О. Лоренцової, І. Чернякова, Л. Заремської та інших.

Добре працювали в цьому навчальному році і наукові студентські гуртки: гурток з історії СРСР (керівник З. В. Першина), гурток з історії середніх віків (керівник В. С. Алексеев-Попов), гурток з історії України (керівник П. І. Воробей), гурток археології (керівник М. С. Синицин).

Треба сказати, що студенти наші ведуть значну пропагандистську роботу на підшефних підприємствах міста і в колгоспах області.

Всі ці дані дають право сказати, що історичний факультет успішно завершує 1959—60 навчальний рік.

Д. БАТУЄВ,
член партійного бюро істфаку.

Про сторінках вузівських Газет

ДОПОмагають РОБІТНИКАМ І КОЛГОСПНИКАМ

На протязі року студенти Саратовського університету підготували до вступу у вузи і технікуми біля 500 робітників. Чимало з них готується вступати до університету.

Відкрились безкоштовні курси для колгоспників, рекомендованих до університету. Щодня в них по 8 годин відбуваються заняття з фізики, математики, хімії, російської мови і літератури, іноземних мов. Курси працюватимуть у травні, червні і липні. Проводять заняття студенти і викладачі.

Саратовський університет.

НОВА ФОРМА ШЕФСЬКОЇ РОБОТИ

Нову форму шефської роботи знайшли студенти-біологи Дніпропетровського університету, майбутні педагоги. Їх підшефні — діти школи-інтернату, серед яких чима-

ло сиріт. Студенти вирішили так: кожний шеф має молодшу сестру або брата.

Періодично шефи збираються на наради, діляться своїми враженнями, спостереженнями.

В недалекому майбутньому молоді вихователі планують узагальнити цінний матеріал своїх спостережень і з допомогою кафедри педагогіки надрукувати його під назвою «Роздуми початкуного педагога».

Дніпропетровський
університет.

ДІЛОВІ ЗВ'ЯЗКИ

Для встановлення ділових зв'язків до Ленінградського університету нещодавно приїздила делегація Лондонського університету на чолі з віце-канцлером професором Чарльзом Гаррисом. В складі делегації були видатні англійські вчені, професори.

Ленінградський університет.

Відбулися партійні збори університету, які підвели підсумки роботи в сітці партійної освіти. З доповіддю на зборах виступив доцент О. Г. Лобунець.

Нижче друкуємо доповідь О. Г. Лобунця, а також пропозиції і побажання комуністів, які взяли участь в обговоренні доповіді.

ПРО РОБОТУ В СІТЦІ ПАРТІЙНОЇ ОСВІТИ

Закінчився учбовий рік в сітці партійної освіти. Цей рік був насичений важливими подіями, що привернули до себе особливу увагу самостійно вивчаючих марксистсько-ленінську теорію, міжнародний робітничий рух, біжучу політику. Комуністи і безпартійні з великим інтересом вивчали Постанову ЦК КПРС «Про завдання партійної пропаганди в сучасних умовах», матеріали грудневого Пленуму ЦК КПРС (1959 р.), матеріали поїздок М. С. Хрущова в США, Францію, країни Південно-Східної Азії. Грунтовно вивчали твори класиків марксизму-ленінізму з питань історії КПРС, політекономії, філософії.

В минулому навчальному році сіткою партійної освіти в університеті було охоплено 582 чоловіки комуністів і безпартійних. Основною формою вивчення марксистсько-ленінської теорії була самостійна робота професорсько-викладацького складу над першоджерелами з послідовним обговоренням найгостріших питань на теоретичних семінарах.

Протягом року в університеті працювало 29 теоретичних семінарів, двічі проведені теоретичні конференції. Успішно також пройшли теоретичні конференції, присвячені 90-річчю з дня народження В. І. Леніна і питанням комуністичного виховання трудящих в період розгортання будівництва комунізму.

Підвищення ідейно-теоретичного рівня в системі партійної освіти, професорсько-викладацький склад університету проводив велику пропагандистську роботу серед студентів. Практикувались колективні виїзди викладачів разом з студентами в районні області для читання лекцій, проводилися засідання кафедр на підприємствах спільно з представниками виробництва.

Посилився зв'язок кафедр суспільних наук з виробництвом.

Питання партійної освіти і пропагандистської роботи професорсько-викладацького складу університету були предметом постійної уваги партійного бюро університету і партійних бюро факультетів. Ці питання тричі обговорювались на партійних зборах університету.

Підвищення ідейно-теоретичного рівня в системі партійної освіти позитивно відбивається на якості лекцій і на всій виховній роботі в університеті.

Підводячи підсумки в роботі сітки партійної освіти і готуючись до нового навчального року, треба

врахувати недоліки, щоб запобігти їм в майбутньому. В минулому році можна було зустрітись з неякісними індивідуальними планами самостійної роботи, з несистематичною участю деяких працівників університету в роботі теоретичних семінарів. Недостатньо працював лекторій для трудящих. Були окремі недоліки в роботі Народного університету в підшефному Іванівському районі. Мало практикувався обмін досвідом роботи в сітці партійної освіти на факультетах.

Всі ці недоліки не повинні мати місця в наступному році. Необхідно найближчим часом завершити комплектування сітки партійної освіти на наступний рік, підготуватись до початку навчального року в Народному університеті. В наступному році необхідно посилити контроль з боку партійних бюро факультетів та університету за якістю роботи сітки партійної освіти.

Пропозиції і побажання

(З виступів комуністів на партійних зборах)

В. П. ДРОЗДОВСЬКИЙ (викладач філологічного факультету) пропонує: продовжити роботу методологічного семінару і збільшити кількість годин, відведених для цього; залишити теоретичні конференції, але лише для певного контингенту; проводити підсумкові конференції.

О. М. МЕЛІХОВ (доцент історичного факультету). Ширше практикувати виїзди викладачів і студентів з доповідями на заводи і фабрики нашого міста; зобов'язати лаборантський склад брати участь в теоретичних конференціях; створити постійно діючий семінар з питань партійності в історичній науці.

П. І. ДМИТРАШКО (доцент біологічного факультету). Необхідно підняти теоретичний рівень самостійного навчання (теоретичних конференцій, методологічних семінарів). Потрібні філософи з біоло-

гічним, математичним, хімічним уклоном. В наступному учбовому році біологам треба зробити спробу узагальнити деякі питання біології з точки зору діалектичного матеріалізму.

С. Я. БУРШТЕЙН (старший викладач хімічного факультету) запропонував проводити семінари по узагальненню досвіду самостійно вивчаючих марксистсько-ленінську теорію; проводити лекції для самостійно вивчаючих з питань філософії, історії КПРС.

А. І. КОСТАРЕВ (професор фізико-математичного факультету). Організувати групу самостійно вивчаючих з питань релігійної пропаганди на фізико-математичному факультеті.

І. М. ЛАНДА (доцент географічного факультету). Більше уваги приділяти питанням економіки радянського періоду.

Героїчна визвольна боротьба болгарського народу під керівництвом Комуністичної партії Болгарії за національне і соціальне визволення (1941—1944 рр.) є видатною подією в історії революційного руху болгарського робітничого класу. Ця боротьба завершилася переможним збройним повстанням, внаслідок якого і завдяки допомозі Радянського Союзу була завойована свобода і незалежність Болгарії і встановлена влада народу. Держава стала зброєю в руках трудящих для придушення опору експлуататорських класів, для знищення їх економічної могутності, для побудови соціалізму.

Цьому визначному періодові в історії Болгарії присвячена монографія доцента І. В. Ганевича, випущена у світ видавництвом Київського університету в кінці 1959 року*.

Важливість теми, як пише автор, «визначається тим вкладом, який вніс героїчний болгарський народ у спільну боротьбу волелюбних народів на чолі з Радянським Союзом проти німецько-фашистських загарбників».

І. В. Ганевич поставив перед собою завдання: показати роль Болгарської Комуністичної партії, її ЦК в боротьбі за національну свободу і незалежність, за створення Вітчизняного фронту і народно-демократичної влади. Вивчення цього питання має важливе теоретичне і практичне значення. Монографія спростовує твердження югославських ревізіоністів і буржуазних істориків, ніби соціалістична революція мала місце лише в СРСР, Югославії і Китаї, в інших же країнах народна демократія, як нова політична форма диктатури пролетаріату «була внесена іззовні».

І. В. Ганевич, «Боротьба болгарського народу під керівництвом Комуністичної партії за національне і соціальне визволення (1941—1944)», Видавництво Київського університету, 1959 р., стор. 321.

Для написання своєї роботи доцент І. В. Ганевич використав праці класиків марксизму-ленінізму, твори керівників БКП, резолюції ВККІ і БКП, багаті мемуарні джерела, матеріали центральних і місцевих органів преси («Работническо дело», «Отечествен фронт», «Отечествен глас» та ін.).

Крім того, автор використав великий архівний матеріал Центрального партійного архіву при ЦК БКП, архіву при Музеї революційного руху, матеріали Воєнно-історичного, Центрального державного, Пловдивського окружного архівів тощо.

В роботі І. В. Ганевича заслуговує схвалення правильне розуміння автором характеру повстання 9 вересня як початку народно-демократичної за формою і соціалістичної за змістом революції в Болгарії. Тов. Ганевич стояв на правильних позиціях, підтверджених рішеннями VII з'їзду БКП в 1958 р.

Автор ніколи не випускає з поля зору всесвітньоісторичне значення перемоги СРСР над гітлеризмом і звільнення пригноблених європейських країн, в тому числі Болгарії. Він зосереджує увагу читача на величезному впливові успіхів і перемог Радянської Армії в період другої світової війни на розгортання народно-визвольної боротьби болгарського пролетаріату. Перемога народно-демократичної революції — це продовження світової пролетарської революції, переможний шлях якої розпочався з Великого Жовтня.

Поряд з незаперечними позитивними сторонами, робота І. В. Ганевича має й свої слабкості. Сам заголовок роботи не цілком точний: народно-демократична революція в Болгарії не завершується періодом 1941—1944 рр., а продовжується і після того. Не використані всі багаті архівні матеріали, не завжди наведені дані відзначаються точністю.

М. ДИХАН.

ЛЕНІН І ПАРТІЯ — БРАТИ-БЛИЗНЯТА

Комуністична партія Радянського Союзу — восьмимільйонна, загартована в боях за соціалізм армія, яка керує великою справою розгортаного будівництва комунізму в нашій країні. Створив, виростив і випестив цю партію великий Ленін. Ось чому його ім'я невід'ємне від партії так, як і партія невід'ємна від нього.

В. І. Ленін перший в міжнародному робітничому русі зрозумів і довів, що для виконання пролетаріатом його історичної ролі необхідно створити партію нового типу, яка б відрізнялася від тих партій, що існували до початку XX віку і були нездатні до будь-яких революційних дій, — від соціал-демократичних партій II Інтернаціоналу.

В. І. Ленін не лише теоретично обґрунтував необхідність такої нової партії, а й створив її в 1903 році в особі партії більшовиків.

Нова партія була не лише партією соціальних реформ, як того домогалися ревізіоністи із II Інтернаціоналу та їх різновидність в Росії — економісти і пізніше мен-

шовики, а бойовою партією пролетарської революції і диктатури пролетаріату.

Загартована єдиною волею до перемоги, цементована сталюю дисципліною, більшовицька партія, керуючись марксистсько-ленінським вченням, зуміла повести на штурм самодержавства, а потім і капіталізму робітничий клас і широкі маси селянства. Вона очолила першу в історії людства соціалістичну революцію. В перший же день цієї великої перемоги вождь революції В. І. Ленін чітко і ясно сказав: «В Росії ми зараз повинні зайнятися побудовою пролетарської соціалістичної держави».

Вся світова реакція і внутрішній контрреволюційний ополчилися проти цього ленінського грандіозного плану і силою зброї, саботажу і голоду намагалися задушити в колісці молоді радянську державу. Проти ленінського плану будівництва молодого соціалістичного республіки виступили також різні зрадники — есери, меншовики, троцькісти, — намагаючись посіяти паніку, невіру у можливість побудови соціалізму в Росії, бо вона, мовляв, для цього ще не дозріла.

Великий теоретик, В. І. Ленін завжди і незмінно пов'язував теорію з практикою. В багатьох, на перший погляд, дрібницях В. І. Ленін вмів бачити питання, які мають велике політичне значення. Цікаві з цього погляду спогади поета О. Жарова, учасника III з'їзду комсомолу. На цьому з'їзді один з делегатів спитав у Леніна: «Товаришу Ленін! Скажіть, а чому в селі немає мазі для коліс?». Це питання багатьом здалося наївним, недоречним, в залі почувся сміх і шикання. Але Володимир Ілліч сприйняв це питання інакше. У своїй доповіді він підкреслив, що це питання важливе, і кожний комуніст повинен вміти відповісти, чому на селі немає цвяхів, гасу, сірників, мазі. Мало того! Комуніст повинен допомогти в налагоджуванні нашого виробництва, в тому числі й виробництва мазі для коліс. Закінчив свою доповідь Ленін словами: «Володіючи теорією, не відривайся від життя, від потреб народу».

Блискучим прикладом творчого розвитку марксизму є рішення XX і XXI з'їздів КПРС, які в той же час завдали нищівного удару по всіх спробах сучасних ревізіоністів вихлостити революційну суть вчення Маркса—Леніна.

Передчасна смерть не дала можливості Леніну особисто керувати втіленням в життя цього грандіозного плану, але він залишив нам створену ним партію, яка ввібрала в себе ті ленінські прекрасні риси, які завжди допомагали і допомагають нашій партії боротися за його велику справу.

Сучасники і соратники Леніна у своїх спогадах донесли до нас його чудовий образ. Він постає перед нами людиною великої прозорливості і мудрості і в той же час величезної скромності і простоти. Він все своє життя віддав справі робітничого класу, був пристрасно непримиренний до його ворогів і водночас — людяніший від усіх людей, зворушливо уважний до товаришів по боротьбі, по-батьківському любив дітей.

Комуністичні і робітничі партії країн народної демократії і капіталістичного світу, керуючись вченням Леніна, творчо збагатили марксизм-ленінізм на основі досвіду будівництва соціалізму в країнах народної демократії і класової боротьби в капіталістичному світі. Справі боротьби за мир Ленін завжди надавав першорядного значення, і не випадково першим декретом Радянської влади, який підписав В. І. Ленін, був декрет про мир. В. І. Ленін теоретично обґрунтував принцип мирного співіснування двох систем, які лягли в основу зовнішньої політики Комуністичної партії і Радянського уряду. Керуючись цими ленінськими ідеями, наша партія веде невтомну боротьбу за мир, за дальшу розрядку напруженості в міжнародних стосунках.

Абсолютно неможливо охопити всі сторони багатогранної діяльності В. І. Леніна, Комуністичної партії, але ми можемо пишатися тим, що наш народ під керівництвом КПРС на чолі з її Ленінським ЦК, не дивлячись на труднощі, з честю виконує ленінський план побудови комуністичного суспільства.

З. Я. БЕРЕЗНЯК.

Вже третьокурсники

Якось в кінці травня я запитав секретаря комсомольського бюро хімічного факультету Юрія Анисимова, як іде сесія на факультеті.

— У нас на факультеті зараз фактично два п'ятих курси.

Дійсно, IV курс хімічного факультету — піонер у складанні екзаменаційної сесії. В той час, як на інших курсах ще складали заліки і готувалися до I екзамену, а п'ятикурсники захищали дипломні роботи, четвертокурсники вже виїжджали на практику. І, підтверджуючи слова Юрія, Ші Чжунбао, китайський студент, посміхаючись, каже: «Сесію наш курс складав успішно, двійок немає, більшість четвірок і п'ятірок. Тепер ми вже п'ятикурсники».

Цю розмову я згадав сонячним суботнім ранком. Студенти II курсу хімічного факультету складали екзамен з історії КПРС. Останній екзамен. Всього декілька хвилин відділяло їх від того часу, коли вони стануть третьокурсниками. Обличчя нових третьокурсників, тих, що вже склали екзамен, раз по раз спалахують радістю. Хвилювання їхнє зрозуміле — пройдений ще один шабель.

А екзамен триває. Старший викладач А. І. Романовський уважно слухає відповіді.

Однією з краших на екзамені була відповідь Оксани Гриньової. Вона глибоко висвітлила питання: «Ленін про диктатуру пролетаріату, її завдання і суть». Так же вдумливо відповідала вона і на інші питання. Відмінні оцінки отримали також М. Волченко, В. Коноваленко, П. Іванченко і багато інших.

Коли складав математику Антонович, ніхто не сумнівався в тому, що курс збагатиться ще одним «відмінно». Але він одержав «добре». Що ж, буває й так. Екзамен є екзамен!

— Це тому у тебе четвірка, — жартує друг Валерія Вадим Коноваленко, — що попався тобі 4-ий білет.

Взагалі курс склав сесію непогано. Правда, на математиці курс «спіткнувся». Хоч і не було двійок, але мало було п'ятірок: всього 5. Може тому, що складали достроково. Однією з краших була відповідь Аллі Юраш. На запитання «Загальні поняття про функцію» і «Лінійно-залежні і лінійно-незалежні функції» вона дала повні і вичерпні відповіді. Екзаменатор Елеонора Олександрівна Стороженко поставила Аллі «відмінно». «Відмінно» одержав і Г. Камалов, але, як він сам говорить, величезну насолоду йому приніс екзамен з фізики, де він теж одержав «відмінно». 13 п'ятірок поставив в цей день доцент Павло Іванович Домбровський студентам-другокурсникам.

Ще складали другокурсники екзамен з іноземної мови. 27 «відмінно», 18 «добре» і всього 5 «задовільно» — такий результат екзаменів.

Відмінниками стали Г. Камалов, А. Юраш, як і раніше, на всі «відмінно» склала Г. Мухіна. Лише студенти Жарнинова і Лутошкін «вставили спиці в колеса» курсу — вони мають незадовільні оцінки.

Ю. ШЕПЕЛЄВ.

ВІД СЕСІЇ

*

Ранок в гуртожитку.

Самообслуговуємось.

ДО СЕСІЇ

Малюнки
Миколи ПАСІСНИЧЕНКА

Сесія наближається...

... і закінчується

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ЛІТНЬОГО ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ

Туристський похід по Центральному Кавказу (3 10 липня. Відповідальний — Осадчий).

Туристський похід по Карпатах (3 15 серпня. Відповідальний — Кізей).

Туристський похід по Криму (3 1 липня. Відповідальний — Захаржевський).

Туристський похід по Криму. (3 15 липня. Відповідальний — Михальченко).

Шлюпковий похід понад берегом Одеської затоки (3 21 червня і 10 серпня. Відповідальний — Михальченко).

Змагання між спортивними таборами міста з волейболу, баскетболу, футболу, легкої атлетики і настольного тенісу під час кожної зміни таборів. (Відповідальний — Михальченко).

Спартакіада спортивного табору з легкої атлетики, настольного тенісу, волейболу, баскетболу, плавання, шахів. (25—30 червня. Відповідальна — Калиник).

Колективний виїзд на рибалку (15 липня. Відповідальний — Капустін).

Екскурсія автобусом до Білгород-Дністровського (5—10 липня. Відповідальний — Чесноков).

Екскурсія відмінників навчання до Каховки (1—5 липня. Відповідальна — Плоткіна).

Екскурсія студентів до Севастополя (Липень. Відповідальна — Жовінська).

Екскурсія абітурієнтів по університету. (Липень. Відповідальна — Плоткіна).

Прогулянка на катері вздовж берега Одеської затоки. (10—15 липня. Відповідальна — Жовінська).

Виїзд агітбригади університету до колгоспів Іванівського району (1—5 липня. Відповідальний — Цветков).

Міський вечір, присвячений закінченню навчального року. (2 липня. Відповідальна — Плоткіна).

Святкування Міжнародного Дня Молоді. (28 червня. Відповідальна — Плоткіна).

Колективні відвідування спектаклів Білоруського державного академічного театру ім. Янки Купали. (Липень. Відповідальна — Жовінська).

Вручити всім комсомольцям університету комсомольські путівки. (До 30 червня. Відповідальні — секретарі факультетських комсомольських організацій).

Оздоровлення студентів у санаторіях, будинках відпочинку, в спортивно-оздоровчому таборі. Спортивно-оздоровчий табір університету працює в три зміни по 24 дні кожна. (Червень, липень. Відповідальний — Соколов).

Автошарж.

Два погляди

— Ну як? — обступили студенти товариша, який тільки що вийшов з аудиторії, де складав екзамен.

— Е-е... — махнувши рукою, відповів той. — Топив-топив, топив-топив... ледве випив.

Слідом за студентом у коридор

вийшов екзаменатор.

— Скажіть, будьте ласкаві, як складав наш товариш? — поцікавилися студенти.

— Та що там казати! Тягнув-тягнув, тягнув-тягнув... Ледве витягнув.

ПІДСУМКИ СЕСІЇ РАДУЮТЬ І НАСТОРОЖУЮТЬ

Закінчилися останні екзамени, а разом з ними тривоги, хвилювання, удачі і поразки. Студенти II курсу історичного факультету, склавши літню сесію, виїжджають на археологічну практику до Роксолян.

Які ж підсумки сесії? Треба сказати, що в порівнянні з минулим роком, студенти курсу складали екзамени більш впевнено і виявили глибокі знання з пройденного матеріалу.

Хочеться відзначити студента Фокеєва. Якщо раніше на сесіях Едік звичайно «плавав», то цю сесію він складав успішно, змістовно

відповідав на запитання викладача.

До числа тих, хто склав екзамен на «відмінно» і «добре», відносяться такі студенти, як Веровський, Щуровський, Салтановський, Нечитайло, Волкова і багато інших.

Підсумки сесії водночас і радують і насторожують. Екзамени з іноземних мов показали, що ми ще недостатньо приділяємо уваги оволодінню іноземними мовами.

Л. МАЙОРОВ,
студент III курсу
історичного факультету.

Дорога, осяяна працею

Життєві конфлікти, зв'язані з перебудовою вищої і середньої школи і підготовкою кадрів для сільського господарства, лежать в основі роману Н. Тихого «В дорогу виходь на світанні». Складність цих конфліктів поглиблюється тим, що в них бере участь молодь, озброєна теоретичними знаннями і позбавлена найменшого практичного досвіду.

Сумні, невеселі, ніби з похорону, повертаються після провалу на вступних екзаменах в інститут героїні роману Ганна Хмільченко, Віра Брилюк, Катерина Лаврусь.

Стара сварлива Брилючиха, ображена за провал дочки, кидає вчителів Кузьмі Парфеновичу:

— Всучили бомажку та й умчили руки. Тестат називається. А з ним куди не поткнешся — дулю під ніс тичуть... Така йому, видно, ціна, вашому тестатові.

В цих, здається, грубих, брутальних словах, як розуміє досвідчений Кузьма Парфенович, «йшлося про принциповий недолік в роботі школи, про серйозний недолік в системі виховання...». Адже школа повинна готувати учня до практичної трудової діяльності, щоб він, закінчивши десятирічку, вмів прикласти до чогось свої руки.

Та в докірливих словах Брилючихи було тільки половина правди, бо у вихованні дітей поряд з школою першорядне значення має сім'я. Образами батьків десятикласниць Тихий показує, що й сім'я далеко зайшла в неправильному вихованні своїх дітей. Нема життя Вірі Брилюк дома після повернення з міста, бо мати кожного разу дорікає їй за провал в інституті і не дозволяє йти працювати у колгосп. Білоручкою росла Ганна Хмільченко. Вона іноді дещо й робила дома та в полі під час канікул, але мати старалась оберігати її від роботи.

Ганна Хмільченко з атестатом зрілості на руках у своїх 18 років залишилась дитиною, а її ровесниця Гафія, яка після 7-го класу пішла працювати, має вже багатий життєвий досвід, з нею радяться дорослі, мають її за рівну.

Несміливе рішення Ганни йти працювати в колгосп народилось після вагань, шукань, картань і перекламенок самої себе, ревізії своїх переконань.

Образ вісімнадцятилітньої Ганни Хмільченко може бути зрозумілим тільки у співставленні з образами дорослих — Макара Петровича Раменного, його невістки, агронома Варвари Савівни, ланкової з іншого району Килини Якимівни Лободи.

Голова колгоспу Раменний — тип комуніста, цікаво задуманий письменником. Він пройшов школу старшого більшовика і є взірцем для старших та молоді, хоч про його годивги в минулому знає тільки вузьке коло людей. Повернувшись з партизанського загону хворим на туберкульоз, Макар Петрович продовжує самовіддану трудність, намагаючись «замотати» хворобу. Герой помирає на початку твору. Але Раменний живе і після смерті: його намагається наслідувати новий голова колгоспу Осадчий, по ньому рівняються: а як би зробив Макар Петрович? Таке запитання не раз задає собі Ганна Хмільченко. Ім'я Раменного для багатьох, особливо для Ганни, стало святою, символом,

дороговказом. З цього погляду образ цей дещо подібний до Юрія Брянського О. Гончара.

Чималий вплив на формування свідомості Ганни Хмільченко зробила агроном колгоспу Варвара Савівна. Це вона своєю повсякденною працею і ніжним ставленням до дівчини лікує її життєві травми. Потоваришували жінки різного віку, їх дружби не зламав і гультяй Юрко Чурай, який був неширий і до Ганни і до Варвари Савівни.

Проблему впливу людей праці на виховання молодого покоління не менш глибоко розв'язує Тихий в епізоді-новелі, де розповідається трудова біографія ланкової Килини Якимівни Лободи. Малюючи мужню трудівницю полів, Тихий докладно зупиняється на її горі в час лихоліття, різко протиставляючи йому радісне життя, коли вона знайшла себе в праці. Така побудова образу відповідає ідейній постанові письменника — дорога до щастя, до трудової слави важка, але почесна.

Роман Н. Тихого багатий на поетичні місця, яких чи не найбільше там, де йдеться про роботу ланки Хмільченко, що складалась з колишніх десятикласниць Віри Брилюк, Марусі Лісовської, Ніни Непийводи, Каті Лаврусь. Тихий розкрив красу людини в праці, показав, як труд впливає на характер героїв. Ще недавно десятикласники носились з своєю освітою, не знаючи, де її застосувати, сумними тинялись по селу, ховались від людей. Але ось вони розпочали «прекрасну повість своєї першої трудової весни», повернулись до них молодеча бадьорість, впевненість, зійшлися дороги науки і життя, хоч і далеко школа стояла від хліборобства.

Насторожено слідували колгоспники за роботою ланки. Кинуте в адресу вчорашнім десятикласникам насмішувате, перекручене слово «професорші» виразно передає негативне ставлення до тих, хто нехтує землею.

Але прийде час, і слово «професорші» понесе в собі інший, позитивний зміст, воно буде дорівнюватись слову трудівник, а люди, проходячи повз буйну, зелену плантацію кукурудзи, вигукнуть:

— Оце да! Оце професорші показали!

Результати праці молодих робітниць якнайкращі:

«Ділянка стрічає дівчат настороженим шепотом: шу-шу, шу-шу... Вона, — мов золотий ліс. Високий, густий, кавковий ліс. Так і дивись — заблудишся. Тільки над головою клаптик синього неба, а навкруги — золота гущина. Стрімкі золоті стовбурці, широке золоте листя і золотий таємничий шерхіт: шу-шу, шу-шу....»

Шу-шу, шу-шу, — перешіптується за спиною кукурудза.

Народження і зростання нової людини — так можна назвати оцей болісний процес формування характеру молодих громадян, художньо відтворений Н. Тихим в романі «В дорогу виходь на світанні», процес, сповнений шукань, поразок, перемог. Книга Тихого виховує нас в нашій молоді соціалістичне ставлення до праці.

І. Я. ЗАЄЦЬ,
кандидат філологічних наук.

ВГОДИНУ ДОЗВІЛЛЯ

Перетворювачі природи

В 1903 році в Лондонському королівському товаристві (Академія наук) перед аудиторією, яка складалась з найвідоміших вчених того часу, російський вчений прочитав лекцію. В ній він з тонкою іронією розповів, з якою впевненістю він протягом всього свого життя дотримувався обраного ним напрямку своїх наукових інтересів.

Наводимо уривок з цієї знаменитої лекції:

«Коли Гулівер в перший раз оглядав академію в Лагадо, йому перш за все кинулася в вічі людина сухопарого вигляду, яка сиділа, втупивши очі в огірок, запаяний в скляній посудині. На запитання Гулівера диковинна людина пояснила йому, що ось уже вісім років вона поглинута спостереженнями цього предмета, сподіваючись розв'язати завдання уловлювання сонячних променів і їх дальшого застосування.

Для першого знайомства я повинен відверто признатися, що перед вами саме такий дивак. Більше тридцяти років провів я, втупившись якщо не в зелений огірок, закупорений в скляну посудину, то у щось цілком рівнозначне — в зелений лист у скляній трубці, ломаючи собі голову над розв'язанням питання про запасання на схов сонячних променів».

Назвіть прізвище цього вченого.

II.

Який вчений вперше висловив геніальний здогад про те, що ґрунт — цей шар «благородної іржі» землі, який до цього часу не відрізнявся вченими від гірських порід, — являє собою самобутнє тіло, подібне до мінералів та рослин, і цим заклав фундамент нової науки — про ґрунт?

III.

Селян села Карлівки, на Полтавщині, дуже здивували дивовижні вчинки їх односельчанина, солідного, знаючого свою справу хлібороба. В кінці зими 1929 року він закопав у сніг декілька мішків озимої пшениці. Наступного року, коли розпочався сів ярівних, цей «ди-

ГОДИННИК, ЯКИЙ ЗАВЖДИ ВІДСТАЄ

Чи знаєте ви, чому міський годинник в Базелі (Швейцарія) завжди відстає на одну годину?

Колись, в середні віки, Базель був обложений ворожими військами. Вони розділилися на дві колони, які мали розпочати атаку міста водночас з двох боків. Перша колона рушила на штурм у назначений час. Друга ж пішла в атаку лише на годину пізніше, тому що її командир слідував за часом по годиннику на міській ратуші. А він в цей день відставав рівно на годину.

Неточний годинник врятував місто Базель. Його мешканці змогли відбити атаку першої колони, після чого кинулись на другу колону військ ворога. Ворог зазнав великих втрат і відступив від міста.

На задуку про цю подію міський годинник в Базелі і досі відстає на годину.

В. СЕВІН.

вак» засіяв своє поле насінням з тих мішків, що лежали під снігом.

Ще більше здивування, однак, викликала та обставина, що ця озима пшениця зійшла, добре розвивалась і дала врожай, майже в два рази більший, ніж ярова у всіх сусідів «дивака», а саме: 24 центнери з гектара.

Хто був цей селянин і за чією порадою зробив він такий незвичайний посів?

IV.

Кому належать ці слова:

«Людина може і повинна створювати нові форми рослин краще за природу?»

V.

Хто з учених блискуче обґрунтував з агрономічної сторони необхідність крупної планово організованого сільського господарства і довів цілковиту неможливість побудови раціональної агротехніки в умовах дрібного, розпорошеного сільського господарства?

Хто автор цих рядків:

«Врожай може безмежно рости, якщо ми будемо одночасно діяти на всю «алгебраїчну» суму комплексу зовнішніх умов, в яких росте і розвивається сільськогосподарська рослина?»

3 життя великого російського математика

Як відомо, російський математик М. І. Лобачевський в 14-річному віці був допущений до «слухання професорських і ад'юнктських лекцій» в Казанському університеті.

На лекціях він неодноразово проявляв свої незвичайні здібності в галузі математичних наук.

Одного разу професор Бартельс — видатний вчений, який читав курс математики, — бажавши по-знайомити своїх слухачів з надзвичайно важкою задачею «про кругообертання», обробив її, привів у легкозрозумілий вигляд і дав широке рішення, яке було записане студентом Симоновим.

«Але Лобачевський, — розповідає Бартельс, — не користувавшись своєю запискою, по закінченні останньої лекції подав мені рішення такої запутаної задачі, на кількох аркушиках в четвертинку написаних!»

ВІВЦЯ І ЗВІРІ

В одному рукописному творі з арифметики ця наука характеризується так: «Аз есмь... свободная мудрость высокозрительного и остромысленного разума... И сего ради отидете от меня иже меламколиею обдержаны суть и у которых мозги с черною желчью смешаны; а моим учеником достоит имети сугубильный (тонкий) чистый и высокий разум».

А ось одна з арифметичних за-

НАЗВІТЬ ІМЕНА РОСІЙСЬКИХ МАНДРІВНИКІВ

1. Адмірал, відомий вчений середини XIX ст. Досліджуючи південне узбережжя Охотського моря, вперше відкрив, що Сахалін — острів.

2. Перший дослідник природи Центральної Азії, який збагатив російську науку відкриттям ряду гірських пасм, озер, а також деяких порід диких тварин, в тому числі тибетського ведмедя і дикого коня.

3. Видатний полярний мореплавець. В 1912 році зробив спробу досягти Північного полюсу, але безуспішно, і на зворотному шляху загинув.

4. Сибірський козак, який першим дістався в 1648 році до північно-східного краю Сибіру і встановив, що Америка і Азія розділені протокою.

5. Видатний російський географ і мандрівник другої половини XIX ст. Першим із дослідників досяг озера Іссик-Куль і проникнув у гірську країну Тянь-Шань.

6. Видатний дослідник Далекого Сходу, мандрівник, етнограф, письменник. Автор популярних книг для юнацтва.

Це рішення було оригінальним, стислим, надзвичайно витонченим. Воно викликало захоплення у присутнього в аудиторії академіка Вишневського і було цілком несподіваним для самого Бартельса.

Незважаючи на опір реакціонерів, які стояли на чолі університету, 18-річного Лобачевського за «надзвичайні успіхи і такі ж таланти у фізико-математичних науках» представляють без будь-яких випробувань до здобуття вченого звання магістра.

В 21 рік він стає ад'юнктом, в 23 роки — екстраординарним професором.

В 1827 році Микола Іванович Лобачевський був обраний і затверджений ректором університету. Цю посаду він займав безперервно протягом 19 років.

дач того часу, яку на Русі розв'язували роки триста тому:

«Лев съел овцу одним часом, а волк съел овцу в два часа, а пес съел овцу в три часа. Ино хочешь ведати сколько бы они все три — лев и волк и пес — овцу съели вместе вдруг и сколько бы они скору ту овцу съели, сочти ми».

Цікаво, що в старовину ця задача, за винятком відповіді, розв'язувалась на цілих числах.

РЕПЕТИТОР

У Чехова є оповідання «Репетитор», в якому описується, як маленький Петя і його репетитор — гімназист — не можуть розв'язати пуста, здавалося б, задачу.

Сконфужений репетитор посилається на те, що задача ця «алгебраїчна», але батько Петі розв'язує її «по-невченому», просто на

рахівниці. Ось ця задача:

«Купець купив 138 аршин чорного і синього сукна на 540 крб... Запитується, скільки аршин купив він того і іншого, якщо синє коштувало 5 крб. за аршин, а чорне 3 крб.»

Спробуйте і ви розв'язати цю задачу арифметичним способом.

Редактор В. В. ФАЩЕНКО.